

#MPΔ2024

Οδηγός Μελέτης

**Επιτροπή για την Εξάλειψη των Διακρίσεων σε βάρος των
Γυναικών**

*«Εξάλειψη των διακρίσεων κατά των γυναικών σε όλα τα ζητήματα που
αφορούν τον γάμο και τις οικογενειακές σχέσεις»*

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:
ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗ

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ:
ΑΓΓΕΛΟΣ ΧΛΙΑΠΑΤΟΥΔΗΣ

13-15 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2024

*9^η Πανελλήνια Μαθητική Προσομοίωση
των Επιτροπών του ΟΗΕ
για τα δικαιώματα του Ανθρώπου
«Μαθητές σε Ρόλο Διπλωμάτη»*

Επιμέλεια: Ομάδα Ηλεκτρονικής Υποστήριξης ΜΡΔ 2024 Online

Περιεχόμενα

1. Καλωσόρισμα Προεδρείου	2
2. Ιστορική Επισκόπηση	3
3. Επιτροπή για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Διακρίσεων κατά των Γυναικών: Ρόλος και αρμοδιότητες	4
4. Άρθρο 16 της Σύμβασης για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεως κατά των γυναικών	5
5. Επεξήγηση ορολογίας	6
6. Ανάλυση Άρθρου 16 με βάση την Γενική Σύσταση 21	6
6.1. Περίληψη Γενικής Σύστασης υπ' αριθμόν 21	6
7. Ειδικότερα ζητήματα	9
7.1 Η οικονομική ανεξαρτησία	9
7.2 Η επαγγελματική αποκατάσταση των γυναικών μετά τον γάμο	10
7.3 Η κηδεμονία και ανατροφή των παιδιών εντός του γάμου	11
8. Ερωτήσεις προς τους συμμετέχοντες	12
9. Επιπλέον ενδεικτικές πηγές για μελέτη	12
10. Βιβλιογραφία	13
11. Ηλεκτρονικές Πηγές	13

1. Καλωσόρισμα Προεδρείου

Αγαπητοί Συμμετέχοντες, Αγαπητές Συμμετέχουσες,

Είμαστε στην ευχάριστη θέση να σας καλωσορίσουμε και να σας υποδεχτούμε στην 9η Μαθητική Προσομοίωση: Μαθητές σε ρόλο διπλωμάτη και συγκεκριμένα στην επιτροπή για την εξάλειψη των Διακρίσεων σε βάρος των γυναικών με θεματική τις Διακρίσεις στο Γάμο και τις Οικογενειακές Σχέσεις. Θα θέλαμε πρωτίστως να σας συγχαρούμε για τη συμμετοχή σας και σας υποσχόμαστε ότι η εμπειρία σας από το φετινό συνέδριο θα σας χαρίσει αμέτρητες στιγμές γόνιμου και εποικοδομητικού διαλόγου, αλλά και αναμνήσεις αξέχαστες στη διάρκεια των χρόνων.

Το μόνο που θα ζητήσουμε από εσάς είναι να φέρετε την καλή σας διάθεση και όρεξη, ώστε να δημιουργήσουμε ένα ευχάριστο κλίμα, μέσα στο οποίο θα αναπτύξετε τις σκέψεις σας και θα εκφραστείτε ελεύθερα, υπερασπιζόμενοι τα ανθρώπινα δικαιώματα. Σας συνιστούμε να μελετήσετε καλά αυτό τον Οδηγό Μελέτης, να θυμάστε ότι μπορείτε πάντοτε να επεκτείνετε την έρευνά σας και σε άλλα θέματα τα οποία κρίνετε σχετικά με το θέμα της Επιτροπής μας. Περιμένουμε με ανυπομονησία να σας γνωρίσουμε και να σας βοηθήσουμε στο ταξίδι της διπλωματίας, με μόνη προϋπόθεση το χαμόγελο σας!

Με εκτίμηση,

Χρυσάνθη Χρυσοχοΐδη, *Πρόεδρος*
Άγγελος Χλιαπατούδης, *Αντιπρόεδρος*

2. Ιστορική Επισκόπηση

Ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών και η Σύμβαση για την Εξάλειψη κάθε Μορφής Διάκρισης κατά της Γυναίκας Ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) αποτελεί έναν παγκόσμιο διεθνή οργανισμό, που συστάθηκε από 51 ιδρυτικά κράτη (ανάμεσα στα οποία και η Ελλάδα) στο Σαν Φρανσίσκο στις 26 Ιουνίου του 1945 και τέθηκε σε ισχύ στις 24 Οκτωβρίου του ίδιου έτους, μετά την κύρωση του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών από τα κοινοβούλια των κρατών μελών. Σήμερα αριθμεί 193 κράτη μέλη.

Οι σκοποί του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών καταγράφονται στο άρθρο 1 του Χάρτη, με την παράγραφο 3 να εντάσσει σε αυτούς την «ανάπτυξη και ενθάρρυνση του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων χωρίς διάκριση φυλής, φύλου, γλώσσας ή θρησκείας».

Βασισμένη στους σκοπούς αυτούς, η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών υιοθέτησε στις 18 Δεκεμβρίου του 1979 στη Νέα Υόρκη τη «Σύμβαση για την Εξάλειψη κάθε Μορφής Διάκρισης κατά της Γυναίκας», η οποία τέθηκε σε ισχύ στις 3 Σεπτεμβρίου του 1981. Σκοπός της είναι η προαγωγή της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών και η εξάλειψη των διακρίσεων κατά των γυναικών. Η Σύμβαση έχει σήμερα 189 συμβαλλόμενα κράτη, τα οποία δεσμεύονται από τις διατάξεις του. Τον Δεκέμβριο του 2000 τέθηκε σε ισχύ ένα Προαιρετικό Πρωτόκολλο στη Σύμβαση, το οποίο επίσης δεσμεύει τα κράτη που το έχουν υπογράψει και επικυρώσει¹. Σύμφωνα με αυτό, μπορούν να υποβληθούν στην Επιτροπή για την Εξάλειψη των Διακρίσεων κατά των Γυναικών αναφορές από ή εκ μέρους οποιουδήποτε ατόμου ή ομάδας που διατείνεται ότι υπήρξε θύμα παραβίασης κάποιου από τα δικαιώματα που θεσπίζει η Σύμβαση².

¹UN Women. (χ.χ.). Convention on the Elimination of all forms of Discrimination against Women. Διαθέσιμο στο: <https://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/text/econvention.htm#article17%2011> (Ανακτήθηκε 11/10/2020)

²Νάσκου-Περράκη Π., Ταρaráς Κ., Χαϊνογλου Κ. (2013). Ανθρώπινα Δικαιώματα: Ερωτήσεις και Απαντήσεις, σελ. 94, Εκδόσεις Θέμης, Αθήνα

3. Επιτροπή για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Διακρίσεων κατά των Γυναικών: Ρόλος και αρμοδιότητες³

Η Επιτροπή για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Διακρίσεων κατά των Γυναικών είναι ένα σώμα ανεξάρτητων ειδικών που επιβλέπουν την τήρηση της Σύμβασης για την Εξάλειψη Όλων των μορφών Διακρίσεων κατά των Γυναικών. Αποτελείται από 23 ειδικούς πάνω στα δικαιώματα των γυναικών, προερχόμενους από όλον τον κόσμο.

Όλα τα κράτη μέρη της Σύμβασης οφείλουν να υποβάλλουν τακτικά στην Επιτροπή εκθέσεις σχετικά με την εφαρμογή των δικαιωμάτων της Σύμβασης στο εσωτερικό τους. Στην πράξη, τα κράτη-μέρη οφείλουν να προσαρμόσουν τη νομοθεσία τους με τις διατάξεις της Σύμβασης. Αυτές οι εκθέσεις εξετάζονται από την Επιτροπή που στη συνέχεια εκδίδει και αποστέλλει στα ενδιαφερόμενα κράτη μέρη τις «Παρατηρήσεις» της επί αυτών. Συχνά η Επιτροπή ζητά από τα κράτη διευκρινίσεις ή κυρώσεις κι άλλων διεθνών συμβάσεων για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

Επίσης, η Επιτροπή έχει την αρμοδιότητα να εξετάζει προσφυγές για παραβιάσεις των διατάξεων της Σύμβασης. Οι προσφυγές αυτές μπορούν να υποβάλλονται από άτομα ή ομάδες ατόμων ή στο όνομα ατόμων ή ομάδων ατόμων που υπόκεινται στη δικαιοδοσία κράτους-μέρους, που διατείνονται ότι είναι θύματα παραβίασης από αυτό το κράτος-μέρος κάποιου από τα δικαιώματα που αναφέρονται στη Σύμβαση (Άρθρο 2 της Σύμβασης). Τέλος, η Επιτροπή στην προσπάθειά της να διευκολύνει τα κράτη-μέρη στην καλύτερη εφαρμογή των διατάξεων της, ερμηνεύει τις διατάξεις του Συμφώνου και δημοσιεύει τα «Γενικά Σχόλια» για συγκεκριμένα ζητήματα και θεματικές.

³Office of the High Commissioner on Human Rights (χ.χ.). Committee on the Elimination of Discrimination against Women. Διαθέσιμο στο:

(Ανακτήθηκε στις 09/10/2020).

4. Άρθρο 16 της Σύμβασης για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεως κατά των γυναικών

1. Τα κράτη μέλη θα λάβουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για την εξάλειψη των διακρίσεων κατά των γυναικών σε όλα τα ζητήματα που αφορούν τον γάμο και τις οικογενειακές σχέσεις και ειδικότερα θα διασφαλίζουν, με βάση την ισότητα ανδρών και γυναικών:
  - α) Το ίδιο δικαίωμα προς σύναψη γάμου.
  - β) Το ίδιο δικαίωμα να εκλέγουν ελεύθερα σύζυγο και να συνάπτουν γάμο μόνο με την ελεύθερη και πλήρη συναίνεση τους.
  - γ) Τα ίδια δικαιώματα και καθήκοντα τόσο κατά τη διάρκεια του γάμου όσο και κατά τη λύση αυτού.
  - δ) Τα ίδια δικαιώματα και καθήκοντα των ως γονέων, ανεξάρτητα από τη συζυγική τους κατάσταση, σε θέματα που αφορούν τα παιδιά τους. σε όλες τις περιπτώσεις θα προέχουν τα συμφέροντα των παιδιών τους.
  - ε) Τα ίδια δικαιώματα να αποφασίζουν ελεύθερα και υπεύθυνα για τον αριθμό και τα χρονικά διαστήματα που θα φέρουν στον κόσμο τα παιδιά τους και το δικαίωμα τους για πληροφόρηση, μόρφωση και λήψη των μέσων που θα τις καταστήσουν ικανές να ασκήσουν αυτά τα δικαιώματα.
  - στ) Τα ίδια δικαιώματα και καθήκοντα τα σχετικά με το δικαίωμα κηδεμονίας, επιτροπείας και υιοθεσίας ανηλίκων, ή με παρόμοιους θεσμούς όταν οι αρχές αυτές υπάρχουν στην εθνική νομοθεσία. σε όλες τις περιπτώσεις θα πρυτανεύουν τα συμφέροντα των παιδιών.
  - ζ) Τα ίδια προσωπικά δικαιώματα που προσιδιάζουν σε συζύγους συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος εκλογής οικογενειακού ονόματος και επαγγέλματος και στους δύο συζύγους.
  - η) Τα ίδια δικαιώματα αναφορικά με την κυριότητα, κτήση, διοίκηση, διαχείριση, επικαρπία και διάθεση περιουσίας που περιήλθε είτε χάριν δωρεάς είτε εξ επαχθούς αιτίας (αντί τιμήματος).
2. Η μνηστεία και ο γάμος ανηλίκου δεν έχουν νομική ισχύ, θα ληφθεί δε κάθε αναγκαία ενέργεια, συμπεριλαμβανομένης της νομοθετικής, για τον καθορισμό ελαχίστου ορίου ηλικίας προς σύναψη γάμου καθώς και για την υποχρεωτική καταχώρηση των γάμων σε επίσημα μητρώα καταχωρήσεων.

5. Επεξήγηση ορολογίας

Ποινή Μητρότητας (motherhood penalty): Η εννοία της ‘ποινής μητρότητας’ αναφέρεται στις αρνητικές συνέπειες που αντιμετωπίζουν οι μητέρες στην επαγγελματική τους ζωή σε σύγκριση με άνδρες ή γυναίκες χωρίς παιδιά. Αυτές οι συνέπειες περιλαμβάνουν χαμηλότερες πιθανότητες προαγωγής, μειωμένες αμοιβές και περιορισμένες επαγγελματικές ευκαιρίες⁴.

Care Gap: Η έννοια του ‘care gap’ αναφέρεται στην ανισότητα που παρατηρείται στον καταμερισμό των ευθυνών φροντίδας των παιδιών και της οικογένειας, όπου οι γυναίκες συχνά αναλαμβάνουν δυσανάλογα μεγαλύτερο μερίδιο. Αυτό το φαινόμενο έχει σημαντικές επιπτώσεις στις επαγγελματικές ευκαιρίες των γυναικών, καθώς περιορίζει τον διαθέσιμο χρόνο και την ενέργεια που μπορούν να αφιερώσουν στην εργασία τους, συμβάλλοντας έτσι στην διαιώνιση των υπαρχουσών ανισοτήτων μεταξύ ανδρών και γυναικών.⁵

6. Ανάλυση Άρθρου 16 με βάση την Γενική Σύσταση 21

Σύμφωνα με το άρθρο 21 της Σύμβασης για την Εξάλειψη κάθε μορφής Διακρίσεων σε βάρος των Γυναικών, ‘η Επιτροπή καθίσταται αρμόδια να προβαίνει, βάσει των ετήσιων αναφορών από τα κράτη-μέλη, σε γενικές συστάσεις προς αυτά’⁶. Κάθε γενική σύσταση πραγματοποιείται ένα συγκεκριμένο ζήτημα σχετικό με τα δικαιώματα των γυναικών και στοχεύει στην επεξήγηση των υποχρεώσεων που αναλαμβάνουν τα κράτη μέλη επικυρώνοντας την Σύμβαση. Το 1994 δημοσιεύθηκε η Γενική Σύσταση 21⁷ η οποία θίγει την ισότητα των γυναικών σε ζητήματα σχετικά με τον γάμο και τις οικογενειακές σχέσεις.

6.1. Περίληψη Γενικής Σύστασης υπ’ αριθμόν 21

Η Γενική Σύσταση 21 αναφέρεται στην ισότητα ανδρών και γυναικών εντός του γάμου και των οικογενειακών σχέσεων. Παρόλο που η Οικουμενική Διακήρυξη Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, η Σύμβαση για την Εξάλειψη κάθε μορφής Διακρίσεων σε βάρος των

⁴Correll, Shelley J., Stephen Benard, and In Paik. "Getting a Job: Is There a Motherhood Penalty? 1." *American journal of sociology* 112, no. 5 (2007): 1297-1339.

<https://gap.hks.harvard.edu/getting-job-there-motherhood-penalty>

⁵Ferrant, G., Pesando, L. M., & Nowacka, K. (2014). *Unpaid Care Work: The missing link in the analysis of gender gaps in labor outcomes*. OECD Development Centre.

https://read.oecd-ilibrary.org/view/?ref=1227_1227993-tc9lf4qiaj&title=Unpaid-Care-Work-The-Missing-Link-in-the-Analysis-of-Gender-Gaps-in-Labour-Outcomes

⁶Περιφερειακό Κέντρο Πληροφόρησης του ΟΗΕ (χ.χ.), Σύμβαση για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεως κατά των γυναικών. Διαθέσιμο στο: <https://unric.org/el/%CF%83%CF%8D%CE%BC%CE%B2%CE%B1%CF%83%CE%B7-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B5%CE%BE%CE%AC%CE%BB%CE%B5%CE%B9%CF%88%CE%B7-%CF%8C%CE%BB%CF%89%CE%BD-%CF%84%CF%89%CE%BD-%CE%BC%CE%BF%CF%81%CF%86-2/> (Ανακτήθηκε στις 29/08/2023)

⁷UN Women (χ.χ.), General recommendations made by the Committee on the Elimination of Discrimination against Women. Διαθέσιμο στο <https://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/recommendations/recomm.htm> (Ανακτήθηκε στις 29/08/2023)

Γυναικών και άλλα διεθνή κείμενα ορίζουν ρητά την ισότητα των φύλων και την απαγόρευση των διακρίσεων, σε πολλά κράτη, λόγω πολιτιστικών, κοινωνικών και παραδοσιακών χαρακτηριστικών, η ισότητα αυτή δεν τηρείται, ειδικά στο οικογενειακό πλαίσιο και μετά τον γάμο.

Πιο συγκεκριμένα, με βάση το άρθρο 2 της Σύμβασης, η συμπεριφορά της οικογένειας και η θέση της γυναίκας σε αυτή, θα πρέπει να λειτουργεί με βάση τις αρχές του σεβασμού και της ισότητας. Ωστόσο, σε ορισμένα κράτη οι αρχές αυτές δεν τηρούνται, σύμφωνα με τις αναφορές που υποβάλλονται, για λόγους σχετικούς με την θρησκεία, τη παράδοση και τις κοινωνικές και πολιτιστικές αντιλήψεις που επικρατούν.

Οι γυναίκες πρέπει να έχουν οι ίδιες το δικαίωμα επιλογής συζύγου, να συνάπτουν γάμο μόνο συναινετικά και όχι εξαναγκαστικά, και ο γάμος να μην αποτελεί απλά ένα κοινωνικό και οικονομικό εργαλείο για τις οικογένειες τους, καθώς σε ορισμένες χώρες οι γυναίκες 'πωλούνται' από τις οικογένειες τους σε υποψήφιους συζύγους, χωρίς να έχουν το δικαίωμα να φέρουν αντίρρηση σε αυτή την ένωση. Επιπλέον, δεν θα πρέπει να αναγκάζονται να κάνουν παιδιά και θα πρέπει να μοιράζονται τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την ανατροφή των παιδιών μαζί με τους συζύγους τους. Η εξ ολοκλήρου ανάληψη της υποχρέωσης ανατροφής των παιδιών από τις γυναίκες αποτελεί δυστυχώς πραγματικότητα σε πολλά κράτη μέλη, και περιορίζει την δυνατότητα των γυναικών για προσωπική, επαγγελματική και εκπαιδευτική εξέλιξη, ενώ διευρύνει τις υπάρχουσες ανισότητες.

Η επαγγελματική και προσωπική εξέλιξη κανενός από τους δύο συζύγους δεν θα πρέπει να περιορίζεται λόγω της σύναψης γάμου και της απόκτησης οικογένειας. Ωστόσο, είναι συχνό το φαινόμενο της ανάληψης περισσότερων οικογενειακών υποχρεώσεων από τις γυναίκες, κάτι το οποίο τους αποστερεί τον χρόνο και την ενέργεια να αφοσιωθούν στην επαγγελματική τους ανέλιξη και την εκπαίδευση.

Ταυτόχρονα, στις περιπτώσεις όπου ένα παιδί γεννιέται εντός ελεύθερης συμβίωσης, τα κράτη θα πρέπει να παρέχουν και στους δύο γονείς τα ίδια δικαιώματα και τις ίδιες υποχρεώσεις όσον αφορά την κηδεμονία και την ανατροφή του παιδιού, παρά τις διαφορετικές κοινωνικές και θρησκευτικές αντιλήψεις που μπορεί να επικρατούν ανά κράτος. Έτσι οι γυναίκες σε αυτή την περίπτωση θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα να προσφύγουν δικαστικά και να απαιτήσουν τόσο την κηδεμονία και την αναγνώριση της σχέσης τους με το παιδί, όσο και να αξιώσουν να έχει και ο πατέρας τις ίδιες υποχρεώσεις όσον αφορά την ανατροφή.

Στο πλαίσιο της ισότητας των φύλων εντός της οικογένειας και του γάμου, εντάσσεται και το ζήτημα της επιλογής επωνύμου. Σε ορισμένα κράτη, με την σύναψη γάμου, η γυναίκα αποκτά αυτομάτως το επώνυμο του συζύγου της, χωρίς να μπορεί να επιλέξει να διατηρήσει το δικό της. Τέτοιες ρυθμίσεις αποστερούν από τις γυναίκες την μοναδικότητα και την ταυτότητά τους, και καταδεικνύουν την εξάρτησή τους από τον σύζυγο τους.

Ακόμη, οι γυναίκες έχουν τις ίδιες αξιώσεις και τα ίδια δικαιώματα με τους άνδρες όσον αφορά την απόκτηση και την κατοχή ιδιοκτησίας και περιουσίας. Η ισότητα αυτή θα πρέπει να καθιερώνεται νομικά, αλλά και να ισχύει στην πράξη, παρά τις διαφορετικές έννοιες και μορφές που μπορεί να λαμβάνει η οικογένεια σε κάθε κράτος. Ιδιαίτερα η ελευθερία σύναψης συμβάσεων που αφορούν την ιδιοκτησία και την

περιουσία, αποτελεί κλειδί για την χειραφέτηση και την οικονομική ανεξαρτησία των γυναικών, καθώς τις καθιστά ελεύθερες να λαμβάνουν οι ίδιες σημαντικές οικονομικές αποφάσεις και να παρέχουν τα προς το ζην στην οικογένειά τους.

Τέλος, απαγορεύονται οι γάμοι ανηλίκων και κυρίως μικρών κοριτσιών, παρά τις όποιες κοινωνικές και θρησκευτικές αντιλήψεις που επιβάλλουν αυτή την πρακτική. Οι παιδικοί γάμοι είναι ιδιαίτερα επιβλαβείς για την υγεία, την κοινωνική και προσωπική ανάπτυξη και την εκπαίδευση των παιδιών, ενώ ταυτόχρονα θίγεται η αυτονομία και η αξιοπρέπεια του παιδιού. Για αυτό, και θα πρέπει όλοι οι γάμοι να καταγράφονται σε επίσημα μητρώα και να τηρούνται όλες οι προϋποθέσεις νομιμότητάς τους.

7. Ειδικότερα ζητήματα

7.1 Η οικονομική ανεξαρτησία

Η οικονομική ανεξαρτησία της γυναίκας εντός του γάμου και της οικογένειας αποτελεί κρίσιμο ζήτημα για την επίτευξη της ισότητας των φύλων και την ενδυνάμωση των γυναικών. Σε πολλές κοινωνίες, οι γυναίκες συνεχίζουν να αντιμετωπίζουν δυσκολίες όσον αφορά την πρόσβαση και τη διαχείριση των οικογενειακών πόρων, γεγονός που μπορεί να περιορίσει την ικανότητά τους να λαμβάνουν ισότιμες αποφάσεις για το μέλλον τους και την ευημερία της οικογένειάς τους. Για να εξασφαλιστεί η ισότητα στις οικονομικές αποφάσεις και τη διαχείριση των πόρων, είναι απαραίτητο να αναλυθούν τα υπάρχοντα δεδομένα, να αναζητηθούν οι αιτίες των ανισοτήτων και να προταθούν συγκεκριμένα μέτρα για την αντιμετώπισή τους.

Παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί τα τελευταία χρόνια, οι γυναίκες συνεχίζουν να υστερούν σε σύγκριση με τους άνδρες σε ό,τι αφορά την πρόσβαση στους οικογενειακούς πόρους και την οικονομική διαχείριση. Έρευνες από τον ΟΟΣΑ (2017)⁸ δείχνουν ότι οι γυναίκες συμμετέχουν λιγότερο στην οικονομική λήψη αποφάσεων εντός του γάμου, λόγω παραδοσιακών αντιλήψεων και ανισοτήτων στην αγορά εργασίας. Επιπλέον, οι άνδρες εξακολουθούν να θεωρούνται οι κύριοι διαχειριστές των οικογενειακών οικονομικών, ενώ οι γυναίκες περιορίζονται σε ρόλους διαχειριστικής φύσεως.

Μια πιο πρόσφατη μελέτη από το Pew Research Center (2020)⁹ αποκάλυψε ότι το 29% των γάμων στις Ηνωμένες Πολιτείες είναι πλέον ισότιμοι όσον αφορά τη συνεισφορά στα οικογενειακά οικονομικά, μια σημαντική αλλαγή σε σχέση με προηγούμενες δεκαετίες, όπου οι άνδρες παρείχαν εξ ολοκλήρου στον οικονομικό στίβο. Παρόλα αυτά, μόνο το 30% των ζευγαριών δηλώνει ότι οι αποφάσεις λαμβάνονται από κοινού. Αυτές οι διαφορές παρατηρούνται επίσης στην Ευρώπη και άλλες περιοχές, καταδεικνύοντας ένα ευρύτερο ζήτημα.

Οι αιτίες των ανισοτήτων είναι πολυδιάστατες. Κοινωνικές και πολιτισμικές αντιλήψεις για τους ρόλους των φύλων, ανισότητες στην αγορά εργασίας και διαφορές στην εκπαίδευση είναι μερικοί από τους παράγοντες που συμβάλλουν στην υπάρχουσα κατάσταση. Οι γυναίκες, ακόμη και όταν εργάζονται σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης, συχνά κερδίζουν λιγότερα από τους άνδρες, περιορίζοντας έτσι την οικονομική τους δύναμη εντός της οικογένειας. Επίσης, η έλλειψη οικονομικής εκπαίδευσης και πρόσβασης σε πληροφορίες για τη διαχείριση των πόρων μπορεί να δυσχεράνει την ισότιμη συμμετοχή τους στις οικονομικές αποφάσεις.

Για να επιτευχθεί η ισότητα στις οικονομικές αποφάσεις και τη διαχείριση των οικογενειακών πόρων, είναι αναγκαίο να εφαρμοστούν πολιτικές και πρακτικές που ενισχύουν τη θέση της γυναίκας εντός του γάμου. Η οικονομική ανεξαρτησία της

⁸ Organization for Economic Cooperation and Development, (2017), G20/OECD INFE REPORT ON ADULT FINANCIAL LITERACY IN G20 COUNTRIES. Διαθεσιμότητα στο: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2017/07/g20-oecd-infe-report-on-adult-financial-literacy-in-g20-countries_021d12ec/04fb6571-en.pdf

⁹ Pew Research Center. 2020, (2020) "How Married Couples Divide Chores and the Financial Decisions." Διαθεσιμότητα στο: <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2020/01/08/how-married-couples-divide-chores-and-the-financial-decisions/>

γυναίκας εντός του γάμου και της οικογένειας είναι απαραίτητη για την επίτευξη ισότητας και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής όλων των μελών της οικογένειας. Παρά τις προκλήσεις, η εφαρμογή στρατηγικών που προάγουν την ισότητα στις οικονομικές αποφάσεις και τη διαχείριση των πόρων μπορεί να οδηγήσει σε μια πιο δίκαιη και ισότιμη κοινωνία. Μέσω της οικονομικής ενδυνάμωσης των γυναικών, οι οικογένειες μπορούν να αποκτήσουν μεγαλύτερη ευημερία και σταθερότητα, συμβάλλοντας έτσι στη συνολική ανάπτυξη και πρόοδο της κοινωνίας.

7.2 Η επαγγελματική αποκατάσταση των γυναικών μετά τον γάμο

Η εργασία της γυναίκας μετά τον γάμο και την απόκτηση παιδιών αποτελεί ένα πολυσύνθετο ζήτημα που επηρεάζει τις ζωές εκατομμυρίων γυναικών παγκοσμίως. Στην καρδιά αυτής της συζήτησης βρίσκεται η προσπάθεια εξισορρόπησης των οικογενειακών ευθυνών και των επαγγελματικών φιλοδοξιών. Η πρόκληση αυτή παραμένει κρίσιμη, καθώς η επαγγελματική δραστηριότητα της γυναίκας είναι θεμελιώδης για την προσωπική της ανάπτυξη, την οικονομική σταθερότητα της οικογένειας και την ευημερία της κοινωνίας συνολικά. Ωστόσο, παρά την πρόοδο προς την ισότητα των φύλων, οι γυναίκες εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν σημαντικά εμπόδια στην προσπάθειά τους να συνδυάσουν την εργασία με τις οικογενειακές υποχρεώσεις.

Σύμφωνα με την Έκθεση για την Ισότητα των Φύλων στην Ευρωπαϊκή Ένωση του 2023¹⁰, το 2021, το ποσοστό απασχόλησης των γυναικών με τουλάχιστον ένα παιδί κάτω των έξι ετών ήταν σημαντικά χαμηλότερο (67,2%) σε σύγκριση με τους άνδρες (90,2%). Αυτή η διαφορά γίνεται ακόμη πιο έντονη σε οικογένειες με τρία ή περισσότερα παιδιά, όπου μόνο το 53% των γυναικών είναι απασχολούμενες, σε αντίθεση με το 86,2% των ανδρών. Το χάσμα στην απασχόληση μεταξύ των φύλων παραμένει εμφανές σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης και τείνει να διευρύνεται με τον αριθμό των παιδιών, με την κατάσταση να βελτιώνεται ελαφρώς όταν το νεότερο παιδί είναι μεγαλύτερης ηλικίας. Αυτά τα στοιχεία δείχνουν ότι η απόκτηση παιδιών, επηρεάζει σημαντικά τα ποσοστά απασχόλησης των γυναικών, οδηγώντας σε ένα αξιοσημείωτο χάσμα στην απασχόληση των φύλων.

Η κοινωνία συχνά αναπαράγει στερεότυπα και προσδοκίες που περιορίζουν τις επαγγελματικές δυνατότητες της γυναίκας μετά τον γάμο και την απόκτηση παιδιών. Οι γυναίκες, παρά την επιθυμία τους να παραμείνουν ενεργές στην αγορά εργασίας, αντιμετωπίζουν κοινωνική πίεση να αναλάβουν τον ρόλο της μητέρας και νοικοκυράς. Αυτή η κατάσταση δεν επηρεάζει μόνο τις ίδιες τις γυναίκες, αλλά και την οικονομία συνολικά, καθώς ο περιορισμός της γυναικείας εργασίας οδηγεί σε χαμηλότερη παραγωγικότητα και μειωμένη οικονομική ανάπτυξη.

Η ισότητα των φύλων στην εργασία δεν είναι απλώς θέμα δικαιοσύνης, αλλά και κρίσιμος παράγοντας για την ευημερία των οικογενειών και την οικονομική ανάπτυξη των κοινωνιών. Για να επιτευχθεί αυτή η ισότητα, χρειάζεται η ενεργή παρέμβαση της

¹⁰European Commission, (2023), *Report on Gender Equality in the European Union*. Διαθέσιμο στο: https://commission.europa.eu/document/download/a5bb9997-998a-4f95-961b-8f36edd1837c_en?filename=annual_report_GE_2023_web_EN.pdf&prefLang=en

πολιτείας, η αναμόρφωση των κοινωνικών αντιλήψεων και η δημιουργία υποστηρικτικών υποδομών που θα επιτρέψουν στις γυναίκες να διατηρήσουν την επαγγελματική τους δραστηριότητα χωρίς να θυσιάζουν την προσωπική και οικογενειακή τους ζωή.

7.3 Η κηδεμονία και ανατροφή των παιδιών εντός του γάμου

Τα δικαιώματα των γυναικών στην κηδεμονία και την ανατροφή των παιδιών εντός του γάμου αποτελούν κρίσιμο ζήτημα που συνδέεται άμεσα με την ευρύτερη αναγνώριση των δικαιωμάτων των γυναικών και την ισότητα των φύλων. Η κατανομή των ευθυνών και των δικαιωμάτων όσον αφορά την ανατροφή των παιδιών επηρεάζεται από κοινωνικές, πολιτισμικές και νομικές παραδόσεις που ποικίλλουν σημαντικά ανά τον κόσμο. Τα δικαιώματα των γυναικών ως προς την ανατροφή των παιδιών έχουν υποστεί σημαντικές αλλαγές τα τελευταία χρόνια, ωστόσο, συνεχίζουν να υπάρχουν προκλήσεις που αντικατοπτρίζουν ευρύτερες κοινωνικές και πολιτισμικές ανισότητες. Σε πολλές χώρες, οι γυναίκες εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν προκλήσεις και περιορισμούς όσον αφορά την άσκηση των δικαιωμάτων τους στην ανατροφή των παιδιών, παρά τις διεθνείς συμφωνίες και τις προσπάθειες των κρατών. Η ανάλυση των δικαιωμάτων αυτών πρέπει να βασίζεται σε μια παγκόσμια προοπτική, εξετάζοντας τα νομικά και κοινωνικά πλαίσια που επηρεάζουν την καθημερινή ζωή των γυναικών και των οικογενειών τους.

Σύμφωνα με έρευνα της UNICEF (2022)¹¹, σε πολλές χώρες, οι γυναίκες διατηρούν την κύρια ευθύνη για την ανατροφή των παιδιών, τόσο σε επίπεδο πρακτικής φροντίδας όσο και συναισθηματικής υποστήριξης. Παρόλα αυτά, οι αποφάσεις που αφορούν την κηδεμονία και την εκπαίδευση των παιδιών συχνά λαμβάνονται σε συνεργασία με τους πατέρες, γεγονός που αναδεικνύει την ανάγκη για ισότιμη συμμετοχή και συνεργασία μεταξύ των γονέων. Η έρευνα δείχνει επίσης ότι οι κοινωνικές προσδοκίες και οι πολιτισμικές παραδόσεις μπορούν να περιορίσουν τις δυνατότητες των γυναικών να ασκήσουν πλήρως τα δικαιώματά τους ως μητέρες, ιδιαίτερα σε χώρες με πατριαρχικές δομές. Στην πράξη, αυτό σημαίνει ότι παρόλο που οι γυναίκες αναλαμβάνουν το μεγαλύτερο μέρος της εκπαιδευτικής, συναισθηματικής και κοινωνικής έκφρασης της ανατροφής των παιδιών, οι αποφάσεις σχετικά με την διαπαιδαγώγηση, την καθοδήγηση και τα ζητήματα 'μεγαλύτερης βαρύτητας' λαμβάνονται από τους πατέρες, δημιουργώντας ανισότητα εντός της οικογενειακής στέγης.

Επίσης, οι κοινωνικές αντιλήψεις για τους ρόλους των φύλων επηρεάζουν σημαντικά την άσκηση των δικαιωμάτων των γυναικών. Η κοινωνική πίεση που ασκείται στις γυναίκες να αναλάβουν τον ρόλο του κύριου φροντιστή της οικογένειας¹², δημιουργούν την πεποίθηση ότι, σε περίπτωση διαζυγίου, οι μητέρες δεν είναι από μόνες τους ικανές να φροντίσουν τα παιδιά τους. Ως αποτέλεσμα μπορεί να τις αποτρέψει από το να διεκδικήσουν τα νόμιμα δικαιώματά τους στην κηδεμονία, όπως

¹¹ UNICEF, (2022), *Global Annual Results Report 2021: Gender Equality*. Διαθέσιμο στο: <https://www.unicef.org/media/122451/file/Global-annual-results-report-2021-gender.pdf>

¹² World Bank, (2024), *"Women, Business, and the Law 2021."* Διαθέσιμο στο: <https://wbl.worldbank.org/en/reports>

σημειώνεται σε έκθεση της Παγκόσμιας Τράπεζας (2024). Η έκθεση υπογραμμίζει την ανάγκη για προγράμματα ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης που στοχεύουν στην αλλαγή αυτών των κοινωνικών αντιλήψεων και την προώθηση της ισότητας στην κηδεμονία. Παράλληλα, σε ορισμένα κράτη, δεν δίδεται καν η δυνατότητα στις γυναίκες να διεκδικήσουν την κηδεμονία σε περίπτωση λύσης του γάμου, καθώς τα παιδιά συνδέονται νομικά μόνο με τους πατέρες, ενώ με τις μητέρες δεν αποδεικνύεται κάποιος δεσμός ούτε νομικά αλλά και ούτε κοινωνικά.

Η αναγνώριση και η προστασία των δικαιωμάτων των γυναικών στην κηδεμονία και την ανατροφή των παιδιών είναι απαραίτητη για την προώθηση της ισότητας των φύλων και τη διασφάλιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί, παραμένουν σημαντικά εμπόδια που απαιτούν συντονισμένες προσπάθειες για την υπέρβασή τους. Οι κυβερνήσεις και οι διεθνείς οργανισμοί πρέπει να συνεχίσουν να εργάζονται για την ενίσχυση των δικαιωμάτων των γυναικών μέσω της βελτίωσης της νομοθεσίας, της ευαισθητοποίησης της κοινωνίας και της εφαρμογής πολιτικών που προάγουν την ισότητα των φύλων στην οικογένεια.

8. Ερωτήσεις προς τους συμμετέχοντες

- 1) Πώς μπορούν οι γυναίκες μετά τον γάμο να διατηρήσουν ή να αναπτύξουν την δική τους οικονομική δραστηριότητα, με σκοπό να γίνουν οικονομικά ανεξάρτητες;
- 2) Πώς μπορούν οι έγγαμες γυναίκες να αναπτύξουν και να εξελίξουν τις επαγγελματικές τους δυνατότητες, χωρίς να αποτελεί ο γάμος ανασταλτικό παράγοντα;
- 3) Μπορούν τα συμβαλλόμενα κράτη να λάβουν επιπλέον μέτρα για να εξασφαλίσουν την ισότιμη συμμετοχή των γονέων στην διαπαιδαγώγηση και ανατροφή των παιδιών, αλλά και το δικαίωμα των γυναικών στην κηδεμονία μετά το διαζύγιο;

9. Επιπλέον ενδεικτικές πηγές για μελέτη

- Η ιστοσελίδα του Περιφερειακού Κέντρου Πληροφόρησης του ΟΗΕ, η οποία παρουσιάζει τον ΟΗΕ, την ιστορία του, τους σκοπούς του και τη δομή του με μια σύντομη εισαγωγή απευθυνόμενη σε μαθητές.
<https://unric.org/el/%CF%84%CE%B1-%CE%B7%CE%BD%CF%89%CE%BC%CE%B5%CE%BD%CE%B1-%CE%B5%CE%B8%CE%BD%CE%B7-%CE%BC%CE%B9%CE%B1-%CE%B5%CE%B9%CF%83%CE%B1%CE%B3%CF%89%CE%B3%CE%B7-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CE%BC%CE%B1%CE%B8%CE%B7%CF%84/>
- [Άρθρο](#) του UN Women σχετικά με την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών εντός και εκτός οικογενειακού περιβάλλοντος.
- [Άρθρο](#) σχετικά με ένα περιστατικό στην Τουρκία, που αφορά τον γάμο μίας 6χρονης.
- [Άρθρο](#) της UNICEF με θέμα τα σημερινά δεδομένα όσον αφορά τους γάμους ανηλίκων και τις δράσεις παγκοσμίως για την εξάλειψή τους.
- Η [ιστοσελίδα](#) των Domestic Abuse Intervention Programs (DAIP) και οι δράσεις τους ως πηγή έμπνευσης για αντίστοιχα μοντέλα περιφερειακής ή παγκοσμίου

δράσης.

- Η [ιστοσελίδα](#) του UNFPA (United Nations Population Fund) και οι τρόποι που αυτό δραστηριοποιείται παγκοσμίως για την στήριξη των γυναικών και την εξασφάλιση των δικαιωμάτων τους στην σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία.

10. Βιβλιογραφία

- Νάσκου-Περράκη Π., Ταραράς Κ., Χαϊνογλου Κ.. (2013). Ανθρώπινα Δικαιώματα: Ερωτήσεις και Απαντήσεις, Εκδόσεις Θέμις, Αθήνα
- Νάσκου-Περράκη Π. (2022). Δικαιώματα του Ανθρώπου: Παγκόσμια και περιφερειακή προστασία. Θεωρία – Νομολογία, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα, Γ έκδοση
- Νάσκου-Περράκη Π., Τα Δικαιώματα του Παιδιού. τ, 4ος Εκδόσεις Σάκκουλα 2023
- Υδρία Cambridge Ήλιος, Γενική Εγκυκλοπαίδεια σύγχρονων γνώσεων, Εκδόσεις Τέσσερα Έπιλον.

11. Ηλεκτρονικές Πηγές

- Organization for Economic Cooperation and Development, (2017), G20/OECD INFE REPORT ON ADULT FINANCIAL LITERACY IN G20 COUNTRIES. Διαθεσιμο στο: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2017/07/g20-oecd-infe-report-on-adult-financial-literacy-in-g20-countries_021d12ec/04fb6571-en.pdf
- Pew Research Center. 2020, (2020) "How Married Couples Divide Chores and the Financial Decisions." Διαθεσιμο στο: <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2020/01/08/how-married-couples-divide-chores-and-the-financial-decisions/>
- European Commission, (2023), *Report on Gender Equality in the European Union*. Διαθέσιμο στο: https://commission.europa.eu/document/download/a5bb9997-998a-4f95-961b-8f36edd1837c_en?filename=annual_report_GE_2023_web_EN.pdf&prefLang=el
- UNICEF, (2022), *Global Annual Results Report 2021: Gender Equality*. Διαθέσιμο στο: <https://www.unicef.org/media/122451/file/Global-annual-results-report-2021-gender.pdf>
- World Bank, (2024), *"Women, Business, and the Law 2021."* Διαθέσιμο στο: <https://wbl.worldbank.org/en/reports>

